

РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ В СТРУКТУРІ ЛАНДШАФТУ СКОЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

© Онуфрів Я. О., 2015

У статті досліджено взаємозв'язок ландшафтно-просторової та планувальної структури території рекреаційного призначення на рівні районного планування. В контексті тематики детальніше описано особливості ландшафтно-просторової організації комплексів зимової рекреації в Сколівському районі Львівської області.

Ключові слова: рекреаційна структура території, природний ландшафт, гірськолижний комплекс

Вступ

Проблема розвитку рекреації¹ в Українських Карпатах сьогодні гостро постає перед вітчизняними архітекторами-практиками та науковцями з огляду на стабільний попит на відпочинок у Карпатах та сучасні динамічні ринкові умови розвитку рекреаційної діяльності. Архітектори-містобудівники під час розроблення проектної документації закладають програму розвитку рекреаційних територій для різного рівня територіальної організації. Зокрема на місцевому рівні планування територій рекреаційного призначення регулює “Схема планування території району” [1]. У цій статті розглянуто особливості розвитку рекреаційних територій у Сколівському районі, який має великий рекреаційний потенціал. За даними Схеми планування території Сколівського району [4], район є популярним місцем короткочасного відпочинку як для мешканців району (15 % з яких відпочивають у зеленій зоні м. Сколе, 65 % – розпорошені по всьому Сколівському районі, решта 20 % – інші райони), так і для населення інших районів Львівської області (сумарна кількість відпочивальників в сезон “пік” становить приблизно 45 тис. осіб). У піковий лижний сезон (кін. грудня – сер. лютого) кількість одноденних відпочивальників у гірськолижних зонах Сколівського району значно збільшується, що свідчить про популярність зимової рекреації.

Провідне місце в структурі рекреаційного потенціалу території адміністративного району займає, власне, ландшафтно-рекреаційний ресурс. Ландшафт, з погляду природних ресурсів та естетичного сприйняття, є одним із визначальних факторів при виборі потенційних територій для розвитку того чи іншого виду рекреації, а також при визначенні масштабів будівництва об'єктів прийому та обслуговування рекреантів. Врахування ландшафтно-рекреаційного потенціалу території та вивчення вітчизняного досвіду проектування об'єктів рекреації повинно бути підґрунтям у плануванні рекреаційних територій у Схемі планування території Сколівського району, яка зараз розробляється.

Аналіз досліджень і публікацій

Питаннями розвитку та планування рекреації загалом та гірської рекреації зокрема займалося багато відомих вітчизняних та іноземних учених: А. Мелік-Пашасєв, В. Преображенський,

¹ Термін “рекреація” розглядають як комплексне поняття, що охоплює три форми використання вільного від трудової діяльності часу: туризм, лікування/оздоровлення та відпочинок [10]

А. Полянський, І. Іонов, Е. Знаменська, А. Сичова, Г. Берідзе, Ю. Бондар, В. Городської, Т. Панченко, І. Родічкін, С. Попович, А. Мазуркевич, Е. Ключніченко, Г. Шульга, В. Стаускас, Л. Лук'янова, В. Цибух, В. Федорчено, В. Мацола та ін. У цій статті особливу увагу приділяють науковим дослідженням Шульги Г. М. та Панченко Т. Ф., а також аналізуються “Схема планування території Сколівського району Львівської області” [4] та проектні пропозиції з організації гірськолижних комплексів у Сколівському районі [12].

Мета дослідження

Мета цього дослідження – проаналізувати особливості розміщення та функціонування рекреаційних територій у структурі ландшафту Сколівського району та визначити нові потенційно привабливі території для розвитку зимової рекреації.

Виклад основного матеріалу

Сколівщина відома у державі та за її межами як курортно-рекреаційний осередок України, центр гірськолижного спорту та туризму. Рекреаційно-туристичний потенціал району становить 89 відпочинкових закладів, близько 300 агроосель, 5 канатно-крісельних доріг, 30 бугельних витягів, 35 гірськолижних трас [9].

На території Сколівського району інтенсивно розвиваються такі *види рекреаційно-туристичної діяльності*², як:

- відпочинкова;
- оздоровчо-лікувальна;
- культурно-пізнавальна (зокрема релігійний туризм);
- спортивна (зокрема гірськолижний та кваліфікований туризм);
- екологічна (зокрема зелений туризм);
- транзитна;
- утилітарна.

Стабільний розвиток перелічених вище видів рекреаційно-туристичної діяльності потребує розробки послідовної програми розвитку рекреаційних територій Сколівського району, яка закладається в містобудівній проектній документації. В “Схемі планування території Львівської області” визначено масштаби функціонування рекреаційної мережі області та, зокрема, Сколівського району. Рекреаційно-оздоровча мережі Сколівського району, згідно з рішеннями схеми планування Львівщини, на період до 2031 року має збільшити удвічі (з 2985 місць до 5635 місць) кількість місць. Будівництво нових рекреаційних об’єктів у Сколівському районі на період до 2031 року передбачається в обсязі 2650 місць (7,4 % від загальної ємності області), зокрема:

- Закладів санаторного лікування – 400 м.;
- Рекреаційно-туристичних закладів – 2250 м.

Що стосується планувальної структури рекреаційних територій, то, за даними Схеми планування району, Сколівщина входить до *Карпатського туристично-рекреаційного регіону*, що охоплює також адміністративні райони: Турківський, частково – Старосамбірський і Дрогобицький.

На території рекреаційного регіону Схемою планування території Львівської області передбачено формування рекреаційних зон певної спрямованості, у межах яких сьогодні функціонують і в подальшому здійснюватиметься розміщення рекреаційно-оздоровчих та туристичних установ, а також організація короткочасного та довготривалого відпочинку

²Для означення видів рекреаційної діяльності в цій статті використано поняття “рекреаційно-туристичний”, яке охоплює всю сукупність явищ і процесів, пов’язаних з відновленням сил людини та задоволенням її фізіологічних і соціальних потреб [10]

населення. Слід відзначити, що рекреаційно-оздоровча та туристична функція зон – це вид переважного використання території в її межах, поряд з яким існують і інші, традиційні види використання (сільське господарство, лісогосподарство та ін.). Рекреаційні зони сформовані на основі наявних рекреаційних ресурсів (лісів, річок, об'єктів природно-заповідного фонду, мінеральних вод), а також мережі сучасних рекреаційно-оздоровчих закладів. Визначення перспективних рекреаційних зон у Схемі планування території ґрунтується на принципі суміщення оздоровчо-рекреаційної та туристичної функцій. До складу рекреаційних зон включені курортні населені пункти, а також історичні населені місця, що являють собою значний туристичний потенціал для організації екскурсійної діяльності та населені пункти для організації екологічного, сільського туризму. Межі рекреаційних зон встановлюються по контурах природних ландшафтів: лісових масивів, об'єктів природно-заповідного фонду, річках та водоймищах з прилеглими до них територіями, а також по адміністративних межах. Характеристика рекреаційних зон у розрізі туристично-рекреаційного регіону, прийнята проектом районного планування Львівської області, за якою Сколівський район охоплює *Сколівська та Славська рекреаційні зони*. Особливості природних ландшафтів, поширення рекреаційно-туристичних ресурсів та сучасний характер рекреаційно-туристичного освоєння району дають змогу виділити п'ять **рекреаційно-туристичних ареалів**, вузлів [4]:

- *Верхньосиньовидненський;*
- *Коростівсько-Гребенівський;*
- *Славський;*
- *Тисовець;*
- *Плай.*

Формування рекреаційних зон тісно пов'язане з типологією природних ландшафтів, які, залежно від своїх характеристик, забезпечують певні умови для тривалого і короткочасного відпочинку населення та впливають на здійснення різних видів туризму. На основі карти природних ландшафтів у Схемі планування території Сколівського району визначається бажаний профіль використання території і виділяються ділянки, найцінніші для відпочинку, оздоровлення та спорту [4].

Ландшафт (географічний) – це природний чи антропогенний (змінений під впливом діяльності людини) територіальний або екваторіальний комплекс, генетично однорідна ділянка (сегмент) ландшафтної сфери з єдиним геологічним фундаментом, однотипним рельєфом, гідрокліматичним режимом, поєднанням ґрунтів і біоценозів та характерною для неї морфологічною структурою. Компоненти ландшафту – це гірські породи, вода, лід, сніг, ґрунт, повітряні маси, рослини і тварини [3]. Згідно з фізико-географічним районуванням на території Сколівського району виділяють чотири типи ландшафтів: Орівський, Сколівський, Славський та Турківський індивідуальні ландшафти. Названі вище індивідуальні ландшафти вирізняються своєрідністю геологічної будови, генезисом і, звичайно, сучасними краєвидами та характеризуються низькогірними і середньогірними ландшафтами (рис. 1).

Орівський ландшафт (рис. 1.1) – це окраїнні ланцюги карпатських хребтів. Низькогірні (абсолютні висоти 600–800 м, а відносні – 200–300 м) хребти, розірвані поперечними долинами на окремі відрізки та останцеві масиви. Вдовж хребти розділені долинами річок та потоків, закладеними в міжхребтових улоговинах (р. Стинавка, ділянки рік Бистриця і Стрий). Доступність низьких гір і широкі долини сприяли заселенню території ще в добу первіснообщинного ладу, тому Орівський ландшафт частково позбавлений лісового покриву. Тут поширені ялинові і буково-ялинові ліси, ландшафти частково розорані та використовуються під сільське господарство і випасання худоби. Завдяки великим площам орних земель досить високої якості ця територія має важливе сільськогосподарське значення.

1. А

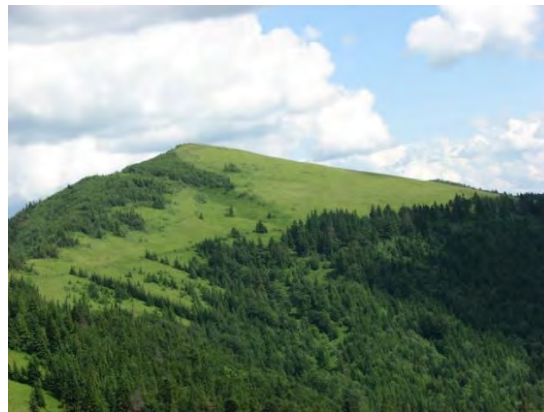
Б

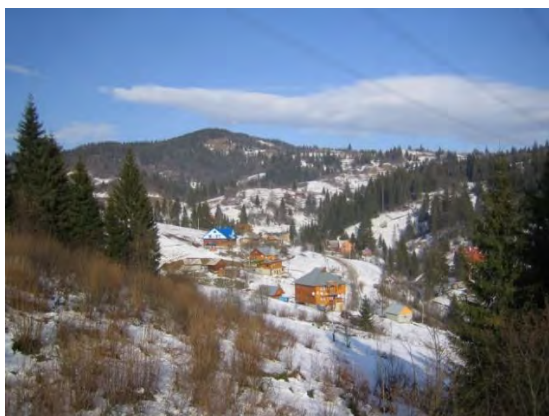
2. А

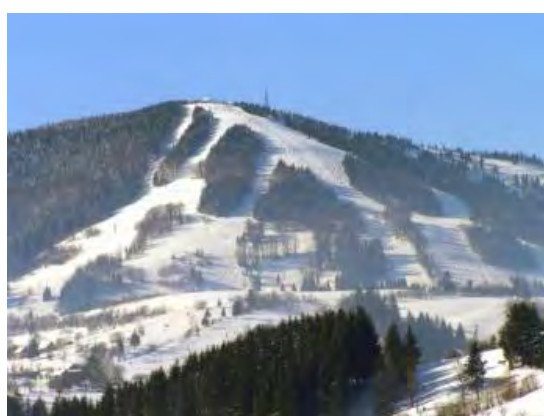
Б

3. А

Б

4. А

Б

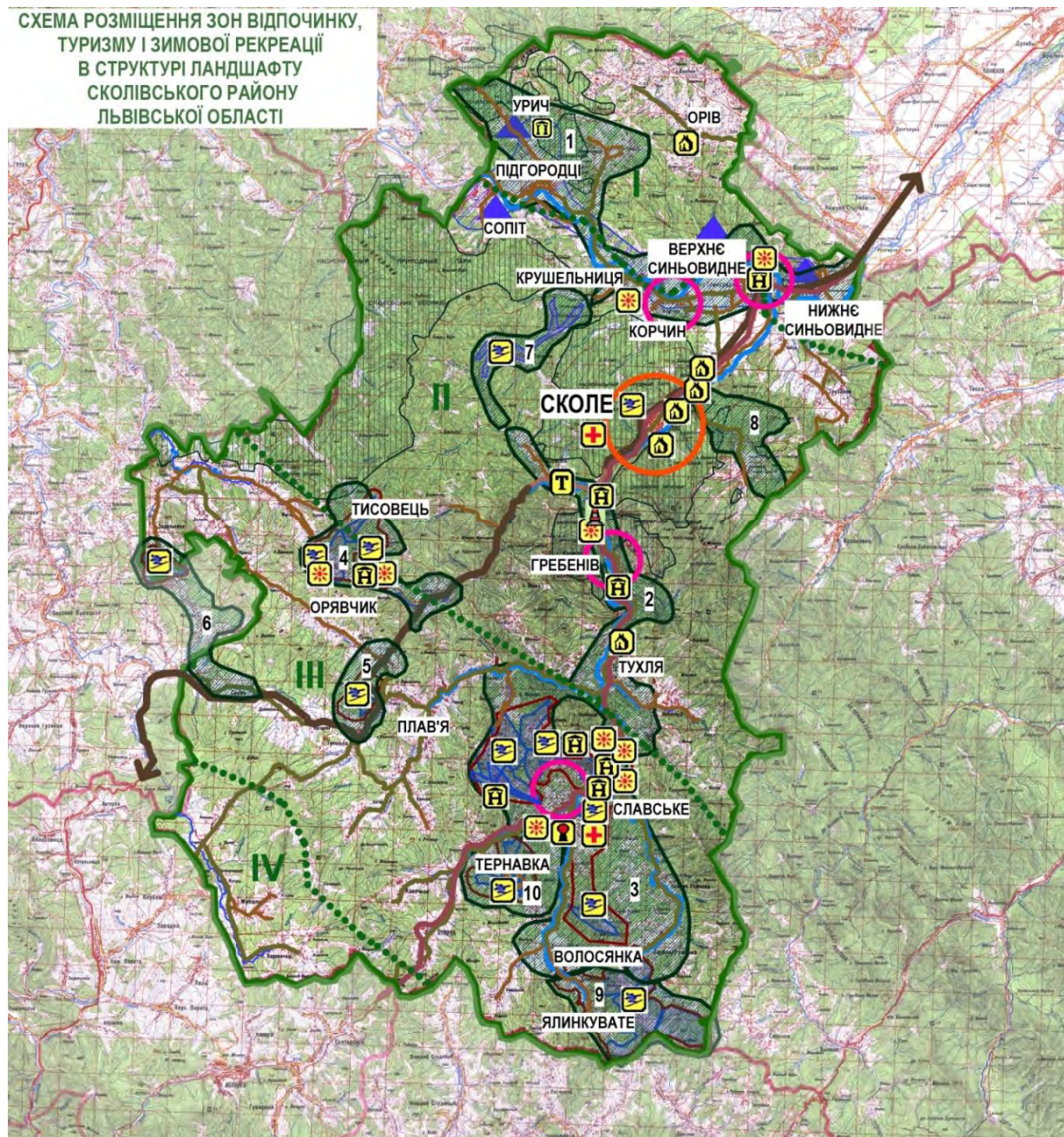

Рис. 1. Карпатські ландшафти Сколівського району Львівської області:
 1 – Орівський (А – вид на с. Крушельниця і Орівський ландшафт; Б – с. Урич, “Тустань”);
 2 – Сколівський (А – вид на ріку Стрий і хребет г. Парашка вдалині; Б – г. Парашка);
 3 – Славський (А – вид на смт Славське з г. Тростян; Б – г. Тростян);
 4 – Турківський (А – вид на с. Климець; Б – вид на с. Жупани)

На базі Орівського ландшафту сформувався Верхньосиньовидненський рекреаційно-туристичний ареал, який охоплює поселення та їх околиці від Верхнього Синьовидного до Східниці (Корчин, Крушельниця, Підгородці, Сопіт, Ямельниця, Урич). Головною планувальною віссю в рекреаційній структурі та природною домінантою в структурі Орівського ландшафту виступає ріка Стрий (рис. 2). Долина ріки також відіграє роль природної межі двох ландшафтів низькогірного Орівського та середньогірного Сколівського. Для цього району перспективним є подальший розвиток оздоровчо-відпочинкового туризму на базі наявних джерел мінеральної води, лісових масивів та водних об'єктів (басейни Стрия і Опору), культурно-пізнавального туризму на базі збереженої історико-культурної спадщини та традиційної бойківської дерев'яної архітектури). Серед центрів культурного туризму в районі найвідомішим місцем є наскельна фортеця "Тустань" в Уричі. Зараз на цьому місці працює державний історико-культурний заповідник. На перспективу туристичний імідж цього району визначатиметься також історико-красознавчими маршрутами (шляхами дерев'яної архітектури) та кваліфікованим туризмом (піший, водний, велосипедний та кінний)[4]. Розвиток зимової рекреації тут не є перспективним через невеликий перепад рельєфу – 200–300 м.

Сколівський ландшафт розташований у середині великої дуги р. Стрий та охоплює найвищу частину Бескид, утворений паралельними хребтами, що відповідає тектонічним скибам (Сколівській, Парашки, Зелем'янки і Рожанки) зовнішньої зони Карпат. Абсолютні висоти окремих вершин досягають 1200–1362 м, відносні – 600–900 м. Наявність дуже крутих схилів, вузьких днищ річкових долин, значних перепадів висот сприяє збереженню залісненості, малій заселеності території ландшафту (рис. 1.2). Важкодоступний та густо заліснений Сколівський ландшафт не сприяє розвитку стаціонарної рекреації на більшості його території, тому рекреаційно-туристичний ареал сформувався вздовж долини ріки Опір та автотраси Київ-Чоп й охоплює населені пункти від с. Коростів до с. Гребенів. Згідно зі Схемою планування території Сколівського району (СПТР) [4] для Коростівсько-Гребенівського ареалу перспективним є подальший розвиток оздоровчо-рекреаційного туризму (на базі сучасних об'єктів відпочинку), пізнавально-природничого (на базі НПП "Сколівські Бескиди", с. Кам'янка) та транзитного туризму вздовж автотраси Київ-Чоп. Для розвитку всіх перелічених вище видів відпочинку населення важливою є естетична цінність ландшафту. Оцінка естетичної цінності ландшафту визначається за ступенем живописності природних ландшафтів конкретної місцевості. До елементів, які характеризують живописність ландшафту, варто віднести рельєф (визначальний), водні об'єкти (підсилюючий), рослинність (доповнюючий) [11]. Естетично найпривабливішими можна вважати села, що поєднують різноманітні ландшафтні чинники. Зокрема, розміщення поблизу сіл водних об'єктів, гірських хребтів зі значними перепадами висот мають велику обзірність території [7]. У Сколівському ландшафті туристів приваблює середньогірний рельєф з добре вираженими гірськими хребтами Сколівських Бескидів та Стрийсько-Сянської Верховини, придатний для пішохідного туризму. Дуже популярними є сходження на одну з найвищих вершин – г. Парашка із сіл Коростів, Дубина, Корчин, Крушельниця. З вершини г. Парашка відкривається широка панорама на велике різноманіття живописних ландшафтів Сколівського району. Схили гори Парашка не попадають у межі заповідних територій НПП "Сколівські Бескиди" і це був один із чинників, який вплинув на розробку пропозиції ДП ДПМ "Містопроект" щодо програми "Олімпійська Надія – 2022", згідно з якою планувалося використати Парашку для організації всіх гірськолижних дисциплін, а Олімпійське поселення розмістити в смт Верхнє Синьовидне. Сьогодні, у зв'язку з складною ситуацією в Україні, програма "Олімпійська Надія – 2022" вже не є актуальною, проте доцільним буде використання цих схилів для розвитку зимової спортивної рекреації. Ще одним аргументом на користь цієї ідеї є сприятливі орогеологічні особливості території та відносно вологий клімат, які зумовлюють перевагу невеликих річок і значну густоту гідросітки [5], що забезпечило гірськолижний комплекс необхідними запасами води. Формування тут осередку зимової рекреації буде стимулювати розвиток Верхньосиньовидненського та Коростівсько-Гребенівського рекреаційно-туристичного ареалу та покращить економічне становище довколишніх сіл, особливо с. Крушельниця та с. Коростів (рис. 2).

**СХЕМА РОЗМІЩЕННЯ ЗОН ВІДПОЧИНКУ,
ТУРИЗМУ І ЗИМОВОЇ РЕКРЕАЦІЇ
В СТРУКТУРІ ЛАНДШАФТУ
СКОЛІВСЬКОГО РАЙОНУ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

- АДМИНІСТРАТИВНІ МЕЖІ СКОЛІВСЬКОГО РАЙОНУ
- МЕЖІ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ЛАНДШАФТІВ СКОЛІВСЬКОГО РАЙОНУ
- ІСТОРИЧНІ НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ, ЗГІДНО ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ"
- НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ, ЯКІ ПОСТАНОВОЮ КАБІНУ УКРАЇНИ ВКЛЮЧЕНІ ДО ПЕРЕЛІКУ КУРОРТІВ
- ТРАНСПОРТНЕ СПОЛУЧЕННЯ
- МАГІСТРАЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗНАЧЕННЯ
- ВУЛИЦІ І ДОРОГИ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ
- ЗАЛІЗНИЧНІ ДОРОГИ
- РЕКРЕАЦІЙНІ ТЕРИТОРІЇ
- РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ КОМПЛЕКС
- РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНЕ УТВОРЕННЯ
- РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ АРЕАЛ
- АРЕАЛИ ТУРИСТИЧНОЇ ЗНАЧИМОСТІ ЗА ЩІЛНІСТЮ ПАМ'ЯТОК АРХЕОЛОГІЇ, ЯКІ ВЗЯТІ ПІД ДЕРЖАВНУ ОХОРОНУ

ОБ'ЄКТИ ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧОГО ТУРИЗМУ

- НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "СКОЛІВСЬКІ БЕСКИДИ"
- ПАМ'ЯТКИ АРХЕОЛОГІЇ, ЯКІ ВЗЯТІ ПІД ДЕРЖАВНУ ОХОРОНУ
- ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК "ТУСТАНЬ"
- ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
- МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ
- АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНА СЛУЖБА
- УСТАНОВИ САНАТОРНО-КУРОРТНІ ТА ОЗДОРОВЧІ, ДЛЯ ВІДПОЧИНКУ І ТУРИЗМУ
- БАЗИ ВІДПОЧИНКУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ
- МОЛОДІЖНІ ТАБОРИ
- ТУРИСТСЬКІ БАЗИ
- КУРОРТНІ І ТУРИСТСЬКІ ГОТЕЛІ, МОТЕЛІ
- ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНІ ЗАКЛАДИ І ОБ'ЄКТИ
- СПОРТИВНО-ТУРИСТИЧНІ БАЗИ
- КОМПЛЕКСИ ЗИМОВОЇ РЕКРЕАЦІЇ
- ОБ'ЄКТИ ІНФОРМАЦІЇ
- ПУНКТ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ЕКСПЛІКАЦІЯ:

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ЛАНДШАФТИ:

- I ОРИВСЬКИЙ ЛАНДШАФТ
- II СКОЛІВСЬКИЙ ЛАНДШАФТ
- III СЛАВСЬКИЙ ЛАНДШАФТ
- IV ТУРКІВСЬКИЙ ЛАНДШАФТ

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ АРЕАЛИ [4]:

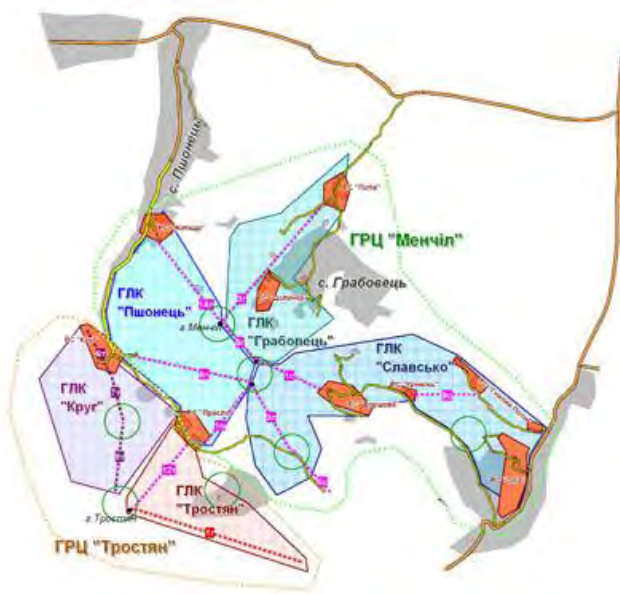
- 1 ВЕРХНЬОСИНЬОВИДНЕНСЬКИЙ
- 2 КОРОСТІВСЬКО-ГРЕБЕНІВСЬКИЙ
- 3 СЛАВСЬКИЙ
- 4 ТИСОВЕЦЬ
- 5 ПЛАЙ
- 6 ЗАДІЛЬСЬКЕ-СМОЖЕ
- 7 КОРОСТІВ-КРУШЕЛЬНИЦЯ
- 8 КАМ'ЯНКА
- 9 ЯЛИНКУВАТЕ-ВЕРХНЯ РОЖАНКА
- 10 ТЕРНАВКА

ПРОЕКТОВАНІ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ УТВОРЕННЯ:

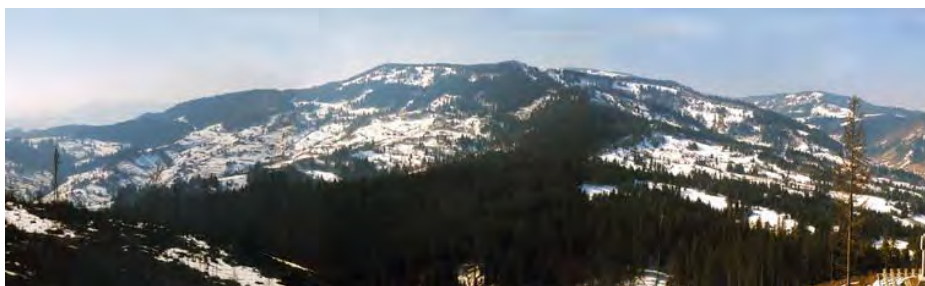
Рис. 2. Схема розміщення зон відпочинку, туризму і зимової рекреації в структурі ландшафту Сколівського району Львівської області (авторська пропозиція розроблена на основі Схеми планування території Сколівського району Львівської області [4] та проектів організації гірськолижних комплексів [12])

Турківський і Славський індивідуальні ландшафти розташовуються у внутрішній смузі Карпат, ці ландшафти мають нижчі абсолютні висоти, більше розчленовані, густіше заселені. Однак саме тут проходить головний вододіл Карпат.

Славський ландшафт сформувався у басейні верхніх частин рік Опору і Оряви з притоками (Славська, Головчанка, Рожанка, Завадка і ін.), а також деяких правих допливів ріки Стрий. Для ландшафту характерна оригінальна структура утворена хребтами та короткими підняттями, що витягуються в ланцюги типового карпатського простягання і розділяються річковими долинами поперечного (або близького до нього) закладення. Хребти та їхні останці досягають абсолютних висот 1000–1300 м, а відносні висоти – 500–700 м, що дає змогу віднести ландшафти до середньогірних. Лісистість порівняно висока (рис. 1.3.). На території Славського ландшафту за СІПТР розміщуються три рекреаційні ареали (рис. 2). Вдовж ріки Опір і її приток простягається Славський рекреаційно-туристичний ареал, центром якого є смт Славське. Для Славського туристично-рекреаційного ареалу характерна тривала традиція розвитку гірськолижного туризму. Славське – селище міського типу, вперше як поселення згадується в документальних джерелах у 1483 р. [8, с. 704]. У XVIII ст. розпочалася історія Славського як зимового курорту. У XIX ст. це вже відомий курорт завдяки залізниці, яку проклали зі Львова до Мукачева у 1887 р. Славський ландшафт є одним із найпридатніших для зимового відпочинку та гірськолижного туризму, через придатність гірських схилів для влаштування спусків і великої кількості річок із достатнім запасом води та широкими долинами для створення бази прийому та обслуговування гірськолижних комплексів (ГЛК). Складовою частиною цього курортно-рекреаційного підрайону є новий ГЛК у Волосянці. Значні можливості для створення нового ГЛК є у Ялинкуватому і Верхній Рожанці, Пшонці, Грабовці, Тернавці (рис. 3, 4).

А

Б

Рис. 3. Проектна пропозиція розвитку гірськолижних центрів "Тростянець" та "Менчіл" на базі існуючих ГЛК у смт Славське (розроблена ТзОВ "АКД" та ПП "Горизонт-АЛ") [12]:

А – схема функціонально-планувальної структури;

Б – вид з г. Маківка на територію проєктованого ГРЦ "Менчіл"

Ще один ареал – Плай – розміщений поблизу с. Плав'є, який має вигідне географічне положення та доступність з траси Київ-Чоп. Наявність придатних для гірськолижного відпочинку гірських схилів є вагомим передумовою для подальшого розвитку ареалу загалом (Тухолька, Нагірне, Сможе, Климець). Третій у межах Славського ландшафту рекреаційно-туристичний ареал Тисовець відомий як центр лижного спорту та гірськолижного відпочинку. Його основною спеціалізацією є лижний спорт. Наближені до нього рекреаційні комплекси Звонець та Орявчик, що є утвореннями гірськолижного туризму, формують цей рекреаційний ареал. Проектом Схеми планування території району [4] гірськолижні ареали Славське та Тисовець розглядають як основну базу підготовки спортсменів гірськолижників (зокрема, олімпійського рівня).

А

Б

Рис. 4. Проектна пропозиція розвитку гірськолижних комплексів у с. Ялинкувате, Верхня Рожанка (розроблена ТЗОВ "АКД" та ПП "Горизонт-АЛ") [12]:

А – схема функціонально-планувальної структури;

Б – вид на територію проєктованих ГЛК з боку с. Верхня Рожанка

У зоні впливу магістралі європейського та державного значення Київ-Чоп перебуває територія населених пунктів Сможе та Задільське. На території с. Задільське є сприятливі схили гір для організації тут спортивної рекреаційно-туристичної діяльності (рис. 5), а на території с. Сможе перспективним є розвиток інфраструктури обслуговування транзитних туристів. У с. Довжки частково збереглося традиційне ковальство, що є атракційним для зеленого туризму [6].

Турківський ландшафт сформувався у верхній частині басейну Стрия, частково Дністра і Сяну. Характерним для нього є невеликі абсолютні висоти (переважно до 1000 м) і зовсім невеликі відносні (200–400 м). Поздовжні річкові долини є найширшими з усіх гірських ландшафтів Львівської області. Схили долин пологі, хоч і розчленовані зворами, проте майже до вершин хребтів розорані. Залишеними залишилися лише привершинні ділянки хребтів. У місцевості переважають розчленовані ділянки межиріч, сформовані в м'якому фліші з бурими гірсько-лісовими та дерново-буроземними ґрунтами, переважно розорані і залужені (рис. 1.4). Тут розвивається сільське господарство. Цей ландшафт займає невелику територію на півдні Сколівського району і добре підходить для розвитку зеленого туризму, але малопридатний для розвитку зимової рекреації.

Важливе значення для розвитку туризму в Сколівському районі матимуть транснаціональні транспортні коридори, зокрема, міжнародний Німецько-польсько-український коридор (А-ІІІ) – Київ – Берлін. Проходження траси по історичних місцях, де розташовані відомі туристичні центри – Берлін – Вроцлав – Краків – Львів – Київ сприятиме організації на цьому шляху туристичної інфраструктури міжнародного рівня [2, с. 92].

1. Проект ДБН Б.1.1.-...-2011. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях. – Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2011; 2. Панченко Т. Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура: монографія / Т. Ф. Панченко. – К.: Логос, 2009. – 176 с.: іл. – Бібліографія: с. 175–176; 3. Географічна енциклопедія України: у 3-х т. / ред. кол. О. М. Маринич (відповідальний редактор) та ін. – К.: Українська Радянська Енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1990. – Т.2; 4. Пояснювальна записка до Схеми планування території Сколівського району Львівської області. Основні параметри розвитку економіки та рекреаційно-оздоровчої і спортивної сфери діяльності, потреби в територіях // ДП ДІПМ “Містопроект”, АПМ №2, Львів (в розробці); 5. Кепеняк Н. М. Гідрологічна мережа національного природного парку “Сколівські Бескиди” та її використання в рекреації / Н. М. Кепеняк // Людина та довкілля. Проблеми неоекології: науковий журнал. – Вип. № 3–4, Харків – 2013.; 6. Коберніченко Т. Рекреаційний потенціал гірських сіл Львівської області / Т. Коберніченко // Вісник Львів. Нац. ун-ту ім. І. Франка, Серія геогр. Вип. № 37. – Львів, 2009; 7. Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону / П. С. Гнатів, М. П. Козловський, О. Г. Марискевич та ін. / під ред. М. А. Голубця. – Львів: Поллі, 2007. – 288 с.; 8. Слободян В. Церкви України. Перемиська єпархія / В. Слободян. – Львів, 1998. – 864 с; 9. Офіційний сайт Сколівської районної державної адміністрації [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://skole-region.org.ua/>; 10. Смаль І. В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять / І. В. Смаль, В. В. Смаль // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля, Київський національний університет культури і мистецтв, 4–6 червня 2004 р.; 11. Шульга Г. М. Архітектурно-планувальна організація гірськолижних комплексів (на прикладі Українських Карпат): дис. на здобуття вченого ступеня кандидата архітектури / Г. М. Шульга. – Київ, КИСИ, 1990; 12. HorizontAL. Гірськолижні об’єкти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://horizont-al.com/>.

Y. Onufriv

Lviv Polytechnic National University,
Urban Planning and Urban Design Department,

DEVELOPMENT OF RECREATIONAL AREAS WITHIN THE LANDSCAPE OF SKOLE DISTRICT, LVIV REGION

© Onufriv Y., 2015

The problem of recreation development in the Ukrainian Carpathians arises to Ukrainian architects and researchers due to the constant popularity of winter recreation in Carpathians and dynamic market conditions. Recreational activities are closely linked with the use of large areas and landscapes.

Today Skole District is known in the country and abroad as a resort and recreation center of Ukraine, the center of winter sports and tourism.

The priority of the regional resort and recreational complex development is defined by the urban planning project documentation. Skole District is part of the Carpathian touristic-recreational region.

Today within these areas the recreational, health and travel agencies are operating and short-term and long-term recreation is organized.

The characteristic of recreational zones of touristic and recreational region is defined by the Lviv Region planning Project. This document declares that Skole District is divided into Skole and Slavsko recreational zones. Five recreational touristic areas can be defined due to the features of natural landscapes, recreational touristic resources spreading and current character of recreational use of the territory. The author analyses the projects of ski resorts made by the Ukrainian designing bureaus and makes a propose of territorial increasing of existing touristic and recreational regions that were defined by the Lviv Region planning Project.

The formation of recreational areas is closely linked with the typology of natural landscapes. The landscapes provide certain conditions for long-term and short-term recreation and affect different types of tourism.

The features of the structure of natural landscapes are the basis for planning and development of recreation and should be considered when developing urban documentation. Typology and morphological structure of landscapes form the individual characteristics of a natural territorial complex, which is the base for the profile of the territory use and selection of the most valuable areas for relaxation, recreation and tourism. The main perspective profiles of recreation in Skole district are: transit, sports and health-healing, cultural and educational recreational activities.

It is very important to maintain the balance between the scale of the use of natural resources potential and development of the resort and recreational facilities parameters. The total number of all categories of tourists (in recreational and health facilities in the district public housing stock, short rest at the weekend) should not exceed the maximum capacity of the recreational area.

Skole district, due to the peculiarities of the natural landscape and climate, has a great potential for recreation and tourism activities. The further development of the infrastructure of Skole as a district center is very perspective [4]. The active development of tourism is particularly contribution to nearby spa resorts Schidnytsia, Truskavets, attractions of Kiev Rus period - the ruins of fortresses "Tustan" and the tomb of the Grand Prince Sviatoslav near the river Opir.

The development of sports tourism and recreation activities, ski tourism takes a particular importance in this district. Great still untapped potential of local landscapes and their morphological structure contributes to the organization here all winter sports, that is evidenced by numerous projects of ski resorts made by Ukrainian architects in the territory of Skole District.

Transnational transport corridors, including international German-Polish-Ukrainian highway (A-III) – Kyiv – Berlin are very important for the development of tourism in this district. The route through the historical places, where the famous tourist centers – Berlin – Wrocław – Krakiv – Lviv – Kiev are located, will assist the organization of tourist infrastructure of international level in this way.

Key words: recreational structure of the territory, natural landscape, ski resort